

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/59/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3722201535
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3722201535.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Marty Trnavskej a členiek senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A. - H. a H., obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny A., deti rodičov matky O. a otca H., toho času v Q., o zníženie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 20. júla 2022, č.k. 12P/24/2022 - 27, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 20. júla 2022, č.k. 12P/24/2022 - 27 súd prvej inštancie návrh otca na zníženie výživného pre maloletého H. zo sumy 150,- eur mesačne na sumu 30 % zo životného minima na nezaopatrene nepľnoleté dieťa a maloletú H. zo sumy 100,- eur mesačne na sumu 30 % zo životného minima na nezaopatrene nepľnoleté dieťa zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Vychádzal zo skutkového zistenia, že od posledného určenia výživného rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 21.06.2019 č.k. 13P/29/2019-18, právoplatným dňa 06.08.2019, ktorým bola otcovi znížená vyživovacia povinnosť k maloletej H. zo sumy 150,- eur mesačne na sumu 100,- eur mesačne, k maloletému H. návrh na zníženie výživného bol zamietnutý, došlo na strane maloletých detí k zásadnej zmene pomerov (obe začali navštevovať základnú školu a platené voľnočasové krúžky), ktorá je nevyhnutne spojená s nárastom nákladov potrebných na zabezpečenie ich riadnej výživy. Okrem toho sa v súvislosti so zdravotným stavom zvýšili výdavky maloletého H. (vyšetrenia na ustálenie ADHD, hyperaktivitu, nepozornosť). Matka bola dlhodobo PN (od marca 2020 do mája 2021), v súčasnosti pracuje v spoločnosti G. a jej priemerný príjem je cca 403,69 eur netto. Otec vyučený strojár v čase poslednej úpravy výživného, hoci mal živnosť, pracoval brigádne so zárobkom okolo 700,- eur mesačne, v súčasnosti sa nachádza vo výkone trestu (trest by mal mať ukončený v roku 2024), kde nie je pracovne zaradený pre zdravotné problémy, čo bolo dôvodom podania jeho návrhu na zníženie výživného (doposiaľ 12-krát súdne trestaný prevažne za majetkovú činnosť a marenia úradného rozhodnutia). Súd k otcovmu argumentu uviedol, že si sám svojím konaním zavinil, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, a teda že sa mu znížil príjem, preto vychádzal z jeho potencionálnych príjmov, teda z príjmov, ktoré mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce bez ohľadu na to, že o tento príjem v dôsledku svojho nezodpovedného správania prišiel. Poukázal, že otcovi bola vyplatená náhrada škody vo výške 9 000,- eur (z ublíženia na zdraví pri autonehode), z ktorej, hoci uhradil zameškané výživné, ostatnú časť použil na výdavky, resp. záväzky, ktoré nemajú prednosť pred výživným, a teda vyhodnotil, že aj v tomto prípade si otec znížil svoje aktíva v neprospech maloletých detí. Taktiež prihliadol na skutočnosť, že starostlivosť o deti spočíva výlučne

na matke, keďže sa otec s deťmi nestýka a nad rámec súdom určeného výživného im neprispieva. Preto považoval výživné tak, ako bolo určené posledným rozhodnutím, za primerané odôvodneným potrebám maloletých detí vo vzťahu k majetkovým, zárobkovým a osobným pomerom rodičov. Dospel k záveru, že zníženie výživného nie je v záujme maloletých, preto návrh otca zamietol.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec z dôvodu, že je presvedčený, že súd je voči nemu zaujatý. Uviedol, že súd nevyhodnocuje a neposudzuje skutočnosti objektívne, ale v prospech „protistrany“, zatiaľ čo k jeho osobe sa vyjadruje aj k závažnosti psych. stavu. Namietal, že súd poukazuje na to, že si sám privodil väzenie, ale podstatou je podľa neho to, že práve zo zdravotných dôvodov nemôže byť „zaradený“, a predpokladá, že bude mať sťažené zaradenie sa do spoločnosti, nakoľko má doživotné trvalé následky. Tvrdil, že matka zavinila rozpad manželstva a že k rozpadu jeho psychického stavu došlo až po ich rozchode. Tvrdil, že deti aj počas obdobia, keď bol na ulici, navštevoval, naposledy 20.01.2021 podvečer pred autonehodou. Poukazoval, že peniaze, ktoré dostal z autonehody, použil prednostne na vyplatenie výživy, zmluvnej dohody s obhajcom (túto časť 2 000,- eur z 9 000,- eur ani nedostal) a pohľadávok štátu, ktoré ÚVTOS uprednostňuje pred dĺžnym výživným. Žiadal, aby bola táto vec prikázaná inému okresnému súdu.

3. Matka k odvolaniu otca uviedla, že s ním nesúhlasí. Poprela, že by bol súd voči otcovi zaujatý, len vecne bránil práva a potreby maloletých. K snahe otca poukázať na to, že sa súd zameril na jeho psychický stav, uviedla, že je to relevantný poukaz, keď si sám otec zakladal na tom, že ide o dôvod jeho nezamestnanosti. Uviedla, že necíti vinu na rozpade manželstva, niekoľko mesiacov sa ich manželstvo snažila zachrániť, no otec sám opustil spoločnú domácnosť v januári 2017 po tom, ako ho musela v decembri 2016 zachraňovať. Nestaral sa o ňu, o deti, o domácnosť, a preto, že už v tej dobe udržiaval vzťah s inou ženou, postupne upúšťala od snahy zachrániť manželstvo. Potvrdila, že dňa 20.01.2021 bol otec s deťmi, ale len cca 10 min., aj to nie cielene, že by ich chcel vidieť, ale náhodou, keď šiel z blízkeho pohostinstva v podguráženom stave a zastavil sa pri nich vonku. Uviedla, že deti doposiaľ nevedia, že je vo väzení, takto ich chráni.

4. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že nesúhlasí so znížením vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom, nakoľko toto nie je v najlepšom záujme detí, a navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedol, že v čase rozvodu, t. j. v 11/2017 otec uzatvoril s matkou rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa zaviazal platiť výživné po 150,- eur na každé dieťa. Následne v roku 2019 podal návrh na zníženie výživného, ktorému súd čiastočne vyhovel a bol povinný platiť výživné na mal. H. vo výške 100,- eur. Poukázal, že v súčasnej dobe ceny potravín a ostatných nevyhnutných životných nákladov rastú, čo má za následok zvýšenie finančnej zaťaženia matky. Na strane maloletej H. nastala tiež podstatná zmena a to v súvislosti s nástupom na plnenie povinnej školskej dochádzky, s čím matke nepochybne vzrástli náklady. Táto skutočnosť dáva podľa neho možnosť matke žiadať o zvýšenie výživného, a nie práve naopak zníženie výživného tak, ako žiada otec.

5. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka otec uviedol, že je v jeho prvoradom záujme byť schopný sa riadne opäť zaradiť do spoločnosti, a napraviť vzťah s deťmi. Uviedol, že žiadal len o dočasné zníženie t. j. po dobu 3 - 6 mesiacov, nakoľko mal byť 29.09.2022 prepustený na slobodu, ale nakoľko sa táto skutočnosť zmenila, je rozhodnutý žiadať o odklad pojednávania o odvolaní min. do doby, než prejedná danú vec so sociálnym pracovníkom ÚPSVaR A., nakoľko hodlá riešiť aj kontakt s deťmi.

6. K vyjadreniu matky otec uviedol, že dôvodom jeho pracovného nezaradenia sú trvalé následky po nehode, ako aj psychické problémy. Namietal, že matka ho chce zdiskreditovať a seba prezentovať vo svetle utláčanej ženy, je podľa neho preukázateľné, že sa o rodinu staral. Odvolací súd žiadal o odklad pojednania odvolania, nakoľko si uvedomuje, že by sa deti dostali do finančných problémov a hlavne preto, že sa zmenili skutočnosti, pre ktoré žiadal o zníženie.

7. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť ako vecne správny z týchto dôvodov:

8. Na základe preskúmania rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správnym skutkovým záverom,

ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne skutkovo i právne posúdil. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými závermi, ako aj s právnym posúdením veci v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 2 CSP na ne v plnom rozsahu poukazuje.

9. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca na potvrdenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza:

10. Odvolateľ (otec) namieta, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť, že je toho času vo výkone trestu, kde nie je pracovne zaradený zo zdravotných dôvodov (psychické problémy), a preto nemá príjem potrebný na úhradu určeného výživného, ďalej namieta, že je voči nemu súd zaujatý, a preto žiadal o prikázanie veci inému súdu.

11. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku spomínal psychické problémy otca len v súvislosti s prepisom jeho výpovede na súde. Dôvodom rozhodnutia o zamietnutí jeho návrhu na zníženie výživného nie je „závažnosť jeho psychického stavu“, ktorú súd prvej inštancie nerozoberal (nemal k dispozícii o jeho stave dôkazy), ale inštitút tzv. potencionalneho príjmu. Pri uplatnení princípu tzv. potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe, súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencionalných príjmov, čo znamená príjmov, ktoré povinný (potencionalne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce, a to bez ohľadu na to, že tento príjem v dôsledku svojej nečinnosti reálne nepoberá. Vyššie uvedený princíp spočívajúci v tom, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodiča, ale jeho reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynúce z toho, že je povinnosťou rodičov vynaložiť všetky sily na zodpovedné zabezpečenie výživy svojich detí a vystríhať sa každého konania, ktoré by malo negatívny dopad na zabezpečenie výživy detí. V rozpore s touto povinnosťou môže byť zmena zamestnania za menej výhodné s nižším príjmom, no obdobné dôsledky má tiež protiprávne konanie povinného rodiča majúce znaky trestnej činnosti, za ktoré bol odsúdený na trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. Vtedy je plne namieste uplatniť princíp potenciality príjmov, ako to správne vykonal súd prvej inštancie, keďže skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný rodič vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na ťarchu oprávneneho mal. dieťaťa. Uvedenou otázkou sa vo svojej rozhodovacej činnosti zaoberali tak Ústavný súd ČR (nález ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 1181/07), ako aj Najvyšší súd SR (rozsudok zo dňa 20.02. 2019 sp. zn. 3 Cdo 236/2018), so závermi ktorých plne korešpondujú závery prijaté v posudzovanej veci. Oba súdy v princípe konštatovali, že opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom medzi iným k tomu, že povinný by sa svojím úmyselným násilným konaním s následným právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti. Situáciu otca treba hodnotiť tak, že sa sám vzdal možnosti dosiahnuť určitý príjem, ktorý by zodpovedal jeho možnostiam a schopnostiam. Odvolací súd je toho názoru, že pre protizákonné konanie otca nemôže trpieť dieťa tým, že by bolo po dobu výkonu trestu (ktorý si zaviniel sám) odkázané na výživu iba druhého rodiča. Ani súčasné ťaživé sociálne či ekonomické pomery otca ho nezabavujú bez ďalšieho zodpovednosti za výživu maloletých detí najmä, keď sa sám pričínal k vzniku tejto situácie. Pokiaľ by sa totiž trestnej činnosti nedopustil, mal možnosť dosahovať zárobok ako vyučený strojár prípadne ako v spoločnosti A.. (700,- eur mesačne v čistom), a nepochybne by bol spôsobilý vyživovaciu povinnosť zabezpečiť. Otec má stále zákonnú vyživovaciu povinnosť k maloletým. Určenie povinnosti prispievať na výživu nezodpovedajúci jeho primeraným výdavkom by malo za následok ohrozenie zabezpečenia základných životných potrieb dieťaťa. Nie je možné ponechať prevažne na matku, aby uspokojovala všetky potreby maloletých, a to nielen svojou osobnou starostlivosťou, ale aj po stránke finančnej. Otcom uplatnený dôvod odvolania preto nebol dôvodný.

12. K námietke otca o zaujatosti súdu a k žiadosti o prikázanie veci inému súdu z dôvodu, že „súd nevyhodnocuje a neposudzuje skutočnosti objektívne, ale v prospech protistrany“, odvolací súd uvádza, že dôvodom prikázania veci inému súdu môže byť podľa § 39 CSP (aj) vylúčenie, avšak všetkých sudcov daného súdu, nielen sudcu prejednávajúceho a rozhodujúceho danú vec, a zároveň k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci môže dôjsť len, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu však nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 1 a 3 CSP). Uvedená námietka otca voči vec

prejednávajúcej sudkyne sa týka len jej rozhodovacej činnosti, sama o sebe preto nemôže byť dôvodom pre vylúčenie sudkyne z prejednávania a rozhodovania vecí, je len výhradou, odvolacím dôvodom proti rozhodnutiu o veci samej. Otcom nebol uplatnený ani súdom zistený žiaden dôvod, pre ktorý by bola sudkyňa z prejednávania a rozhodovania vecí vylúčená, a teda neboli ani splnené podmienky na prikázanie vecí inému súdu.

13. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

14. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

15. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Preto ho odvolací súd podľa § 387 ods.1 CSP potvrdil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods.1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Civilný mimosporový poriadok v ustanovení § 52 upravuje základnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom procese, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V konaní nebola zistená žiadna okolnosť, ktorá by oprávňovala súd rozhodnúť o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 55 CMP.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu Trenčín pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza (§ 76 CMP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa Exekučného poriadku, a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.